

Торгівля у січні-червні 2017 року

У січні-червні 2017р., (п/п) за оцінками Мінекономрозвитку, зростання обсягів випуску у ВЕД "Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів" становило **3,2%** [$\pm 0,1$ в.п.] («плюс» 3% як у січні-травні 2017р., так і у січні-червні 2016р.).

У січні-червні у сегментах внутрішньої торгівлі продовжувалося прискорення зростання як роздрібною, так і оптовою торгівлі. Покращення динаміки було зумовлено розширенням фінансових можливостей домогосподарств, підтриманим підвищенням мінімальної заробітної плати, та збільшенням попиту на торгівельні послуги з боку підприємств реального сектору економіки.

Як наслідок, у січні-червні 2017р. (п/п) продовжилося прискорення зростання **обороту роздрібною торгівлі до 7,3%** («плюс» 7,1% у січні-травні 2017р. та «плюс» 2,6% у січні-червні 2016р.), **оптового товарообороту до 1,5%** («плюс» 1,2% та «плюс» 4,4% відповідно).

Очікується, що за підсумками 9 міс. 2017р., зважаючи на вплив підвищення споживчого попиту та збільшення пропозиції імпортованих споживчих товарів, динаміку сфери внутрішньої торгівлі визначатиме, у більшій мірі, роздрібна торгівля. Оптова торгівля характеризуватиметься більш стриманою динамікою розвитку.

«у I півріччі 2017р. у ВЕД «Торгівля» спостерігалось прискорення зростання обсягів випуску як за рахунок роздрібною, так і оптовою торгівлі»

Табл. 1. Основні показники внутрішньої торгівлі, % п/п

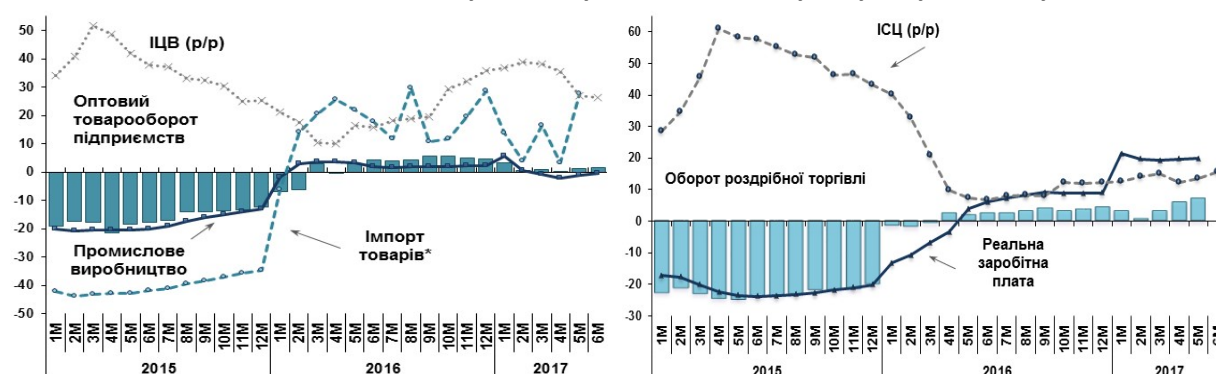
	6М 2016	5М 2017	6М 2017	внесок, в. п. (6М 2017)*	структура, % (2017)*
ВЕД "Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів"	3,0	3,0	3,2	-	
Оптовий оборот підприємств	4,4	1,2	1,5	1,1	70,3
Оборот роздрібною торгівлі	2,6	7,1**	7,3**	2,2	29,7

Джерело. ДСС

*- розрахунки Мінекономрозвитку.

**-. починаючи із січня 2017р., ДСС впровадив нову Методику розрахунку обороту роздрібною торгівлі з урахуванням діяльності фізичних осіб-підприємців, а саме: змінено підходи щодо формування сукупності звітних одиниць державного статистичного спостереження "Продаж і запаси товарів у торговій мережі" (основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля) та джерело даних для розрахунку роздрібною товарообороту фізичних осіб-підприємців (сформованих на базі даних ДФС).

Рис. 1. Оптовий оборот підприємств та оборот роздрібною торгівлі, % п/п

*Не включаючи імпорт мінеральних продуктів

Джерело. ДСС, НБУ

Основними чинниками поточної динаміки є:

Стимулюючі:

(1) підвищення купівельної спроможності домогосподарств на тлі зростання мінімальної заробітної плати (до 3200 грн. з 1 січня 2017р.);

Довідково. За 5 міс. 2017р. (п/п) відбулось зростання номінальної середньомісячної заробітної плати на 36,8% до 6494 грн. та реальної - на 19,8% відповідно.

(2) покращення споживчих настроїв домогосподарств у попередньому місяці (лаговий вплив) (за даними компанії GfK у травні 2017р. індекс споживчих настроїв склав 58 п., що на 7,7 п. вище, ніж у травні 2016р.);

(3) збільшення попиту на послуги торгівлі з боку окремих підприємств реального сектору (у I півріччі 2017р.: будівництво зросло на 24,6%, переробна промисловість – на 8%).

«зростання роздрібною торгівлі підтримувалося розширенням попиту домогосподарств»

Довідково. У червні (р/р) покращення ситуації у промисловості відбулося у більшості промислових груп, окрім товарів енергетичної групи: обсяг виробництва інвестиційних товарів зріс на 17,9%, споживчих товарів тривалого використання - на 12,5%, споживчих товарів короткострокового використання – на 7,3% та проміжних товарів – на 1,6%.

(4) зростання обсягів імпорту товарів (у січні-травні 2017 р. (р/р) на 28,6%; у I кв. 2017р. частка імпортованих товарів у оптовій торгівлі становила 57,7% (порівняно з 55,3% у I кв. 2016р.), а у роздрібному товарообороті підприємств – 46,9% (41,3% у I кв. 2016р. відповідно));

(5) висока динаміка кредитування підприємств роздрібною торгівлі (станом на кінець червня 2017р. у порівнянні з даними на кінець червня 2016р. обсяг кредитів наданих підприємствам роздрібною торгівлі збільшився у 1,93р.).

Довідково. За розрахунками Мінекономрозвитку за 6 місяців 2017р. відношення обсягів кредитів наданих підприємствам роздрібною торгівлі до обороту роздрібною торгівлі становило 0,39 порівняно з 0,10 за 6 міс. 2016р.

Стримуючі:

(1) зростання цін на споживчому ринку (у червні 2017р. (р/р) ІСЦ (зміна до відповідного місяця попереднього року) становив 15,6%, в той час як у червні 2016р. (р/р) – 6,9%;

(2) звуження попиту на послуги оптової торгівлі з боку промислових виробників товарів проміжного споживання, в першу чергу, через ускладнення, пов'язані з припиненням залізничного та автомобільного переміщення вантажів через лінію зіткнення залізничними і автомобільними шляхами у межах Донецької та Луганської областей (у I півріччі 2017р. (п/п) скорочення виробництва на 2,6%);

(2) скорочення обсягів кредитування підприємств оптової торгівлі (станом на кінець червня 2017р. у порівнянні з даними на кінець червня 2016р. кредити надані підприємствам оптової торгівлі зменшились на 25,3%), що, в основному це було пов'язано, з одного боку, з підвищенням рівня рентабельності підприємств оптової торгівлі (у I кв. 2017р. рівень рентабельності від операційної діяльності становив 41,7%, всього по економіці 10,4%) та наявності в них власних обігових коштів, а з іншого боку, з посиленням жорсткості стандартів кредитування в корпоративному сегменті (для довгострокових, валютних кредитів та кредитів великим підприємствам). Ключовими факторами, які призвели до пожорсткішання стандартів схвалення заявок, були ризики застав, курсові очікування та зниження капіталізації банків (Аналітичний звіт "Опитування про умови кредитування" НБУ).

Регіональний розріз. У I півріччі в 23 регіонах відбувалося зростання обороту роздрібною торгівлі (22 регіони у січні-травні 2017р. та 18 регіонів у I півріччі 2016р.). Загалом вплив Донецької та Луганської обл. на динаміку обороту роздрібною торгівлі у I півріччі 2017р. становив «плюс» 0,2 в.п.

Табл. 2. Обороти роздрібною торгівлі (регіональний розріз), % п/п

	Найбільші темпи зростання			Найменші темпи зростання та негативний результат		
	6м 2017р.	частка у структурі, 6м 2017р.	внески, в. п.	6м 2017р.	частка у структурі, 6м 2017р.	внески, в. п.
Закарпатська	20,9	2,1	0,5	Волинська	-10,3	1,6
Вінницька	16,9	2,1	0,5	Тернопільська	-1,9	1,1
Одеська	13,8	8,1	0,9	Чернігівська	0,3	1,7
Сумська	10,2	1,6	0,3	Хмельницька	0,9	1,9
Львівська	9,2	6,2	0,5	Луганська	1,3	0,6
					0,01	

Джерело. ДСС

Очікування. За підсумками 9 міс. 2017р. динаміку сфери торгівлі, в першу чергу, визначатиме роздрібна торгівля. Основними факторами впливу будуть споживчий попит за рахунок підвищення реальної з/п та поступове збільшення пропозиції імпортованих споживчих товарів. В той же час, оптова торгівля характеризуватиметься більш стриманою динамікою розвитку внаслідок тимчасової транспортної блокади на сході країни, що поступово зменшуватиме свій вплив в умовах диверсифікації джерел постачання сировини на промислові підприємства. В той же час, позитивним чинником виступатиме продовження пожвавлення ділової активності в економіці (за даними НБУ у II кв. 2017р. третій квартал поспіль респонденти всіх видів економічної діяльності очікують пожвавлення ділової активності на наступні 12 місяців).

Ризики. Загострення військового протистояння на сході країни, зменшення фінансових можливостей підприємств через погіршення зовнішньої кон'юнктури, збереження проблем банківської системи, значне прискорення цінової динаміки на споживчому ринку.

«зростання оптового товарообороту було підтримано розширенням попиту з боку підприємств реального сектору економіки»

«у I півріччі 2017р. у 23 регіонах відбулося зростання обороту роздрібною торгівлі»

«за 9 міс. 2017р. динаміку сфери торгівлі, в першу чергу, визначатиме роздрібна торгівля за рахунок збільшення споживчого попиту»